

Kesit Akademi Dergisi

The Journal of Kesit Academy

ISSN: 2149 - 9225

Yıl: 3, Sayı: 9, Eylül 2017, s. 313-319

Arş. Gör. Duygu OYLUBAŞ KATFAR

Erciyes Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi, Türk Dili Ve Edebiyatı Bölümü, Yeni Türk Edebiyatı
oylubas@gmail.com

TARİHÎ ROMAN VE KARAKTERLEŞTİRME ÜZERİNE: *HİLÂL GÖRÜNÜN- CE'DEN GÖZYAŞI ÇEŞMESİ'NE BİR İNCELEME**

Özet

Tarihî roman kurgulanırken daha önceden kurgulanmış bir tarihe ihtiyaç vardır. Bu tarih gerçeklikle, bıraktığı boşluklarla yazar ve okuyucu arasında oluşacak meselesini çözmüş olmalıdır. Tarihçi, tarihî roman yazarından daha büyük bir sorumluluğa sahiptir. Aynı olayı pek çok tarihçi anlatır; ancak hiçbir tarihçi aynı olayı ayrıntılarıyla eksiksiz bir şekilde anlatamaz. Bu durum da metin karşısındaki okuyucunun bazı anlatılar üzerinde şüpheye düşmesine neden olur. Tarihî roman yazarı işte bu kısımdan hareket ederek kendi tezi doğrultusunda kurguya katılır. Yani tarihin bıraktığı boşlukları yaratıcılığıyla doldurur. Tarihçinin bıraktığı boşluklar öznelidir. Bütün mesele anlatı hâline gelen ve gelmeyen kısımlar ile olayların oluş hâli arasındaki ön yargılardır. Lukacs bunu 'olgular tapıncı' kavramıyla karşılar. Tarihî roman bu 'olgular tapıncı'ndan hareketle 'yeniden' kurulur. Sevinç Çöküm'un *Hilâl Görününce* ve bu eserden otuz iki yıl sonra yayımlanan *Gözyaşı Çeşmesi* romanı Kırım Türklerini anlatmaktadır. Çalışma tarihî roman ve karakterleştirme bakımından ele alınacak, iki roman arasındaki motif ve kahramanların sunumu arasındaki benzerlikler ve farklılıklar tespit edilecektir. Böylece tarihin kurguda yazara sunduğu olanaklar, yazarın da romandaki figürlere ve okuyucuya yaklaşımı değerlendirilecektir.

Anahtar Kelimeler: kurgu, tarihî roman, karakterleştirme.

* Alanya Alaattin Keykubad Üniversitesi evsahipliğinde düzenlenen II. Uluslararası Sosyal Bilimler Sempozyumu'nda sunulmuştur.

HISTORICAL NOVEL AND CHARACTERIZATION: RESEARCH ABOUT HİLÂL GÖRÜNÜNCE AND GÖZYAŞI ÇEŞMESİ NOVELS

Abstract

While historical novels are be fictionalised, history knowledge is necessary. Also history is a fiction. Writer and reader are searching for truth in this information. The historian has a greater responsibility than the historical novel author. Many historians tell the same story. But no historian can tell exactly the same thing. This situation raises doubt to the reader. Historical novel writer creates thesis with this suspicion and fictions. The historian leaves a blank in the narrative. These blanks are subjective. So the readers approach the narrative with suspicion. Lukacs says this is a phenomenon of reification. Historical novel is constructed from here. Sevinç Çokum's *Hilâl Görününce* and *Gözyaşı Çeşmesi* novels are about Crimean Turks. This study will be evaluated in terms of historical novel and characterization.

Keywords: fiction, historical novels, characterization.

Giriş

Tarihî roman tarihî zamanda gerçekleşmiş ve sonuçları ortaya çıkmış olayların yeniden kurgulanmasıdır. Bu kurgu tarihle ilgili romanlar için başka terimlerin de kullanılmasını gerekli kılmaktadır. Çünkü yeni tarihselci romanları tarihin gerçeklerine sadık kalınmış romanlardan ayırmak için klasik tarihî roman kavramına ihtiyaç vardır. "... tarihe ciddi, kesin ve belgelere dayalı bilgi olarak bakan anlayışın romandaki uygulamaları için 'klasik tarihî roman' terimi kullanılabilir."¹ Klasik tarihî romanlar yeni tarihselci romanlar gibi tarihî olay ve kişilerle çelişmezler. Bu romanlarda tarihin boşluk bıraktığı meseleler dahi gerçeğe bağlı bir kompozisyonda kurulur.

Sevinç Çokum'un Kırım tarihini anlatan iki romanı vardır. Bu romanlar klasik tarihî roman anlayışıyla örtüşmektedir. Çalışma bu bakımdan klasik tarihî romandaki karakterleştirme üzerinden ele alınmıştır. İlk yazılan *Hilâl Görününce*, 1853-1856 yılları Kırım Savaşını (Osmanlı-Rus Savaşı) anlatır. Bu roman 1980-83 yılları arasında kaleme alınmıştır.² 1984'te de ilk baskısını yapmıştır. *Gözyaşı Çeşmesi* ise 18. yy'da (1768-1774) Kırım hanlığı zamanını ele alır. 2015-2016 yılları arasında yazılan bir romandır.³ 2016 yılında yayımlanmıştır. Çokum'un bu konuya değinmesinde iki sebep vardır. Birincisi Bilge Ercilasun'un *Türk Roman ve Hikâyesi Üzerine* adlı kitabında da belirttiği gibi 1970'ten sonra dünya siyasetinde bir yumuşama söz konusudur.⁴ 80'lerden sonra göçmenlerin yerleşim ve konut sorunları üzerine dikkatler çekilmiştir. Ancak bu yıllarda Kırım'a dönüşü engellemek adına Kırım Türklerinin topraklarına Slavlar iskân ettirilmiştir. *Gözyaşı Çeşmesi*'nin yazılma zamanında da 2014 yılında Kırım krizi yaşanmıştır. Rusya

¹ Hülya Argunşah, *Tarih ve Roman*, Kesit Yayınları, İstanbul 2016, s. 143.

² Yazar romanının sonunda yazılış tarihi hakkında bilgi vermektedir: Sevinç Çokum, *Hilâl Görününce*, 3. Baskı, Kapı Yayınları, İstanbul 2016a, s. 369.

³ Yazar romanının sonunda yazılış tarihi hakkında bilgi vermektedir: Sevinç Çokum, *Gözyaşı Çeşmesi-Kırım'da Son Düşün*, 1. Baskı, Kapı Yayınları, İstanbul 2016b, s. 460.

⁴ Bilge Ercilasun, *Türk Roman ve Hikâyesi Üzerine*, Dergâh Yayınları, İstanbul 2013, s. 331.

Kırım'ı egemenliği altına almıştır. Yazarın bu olayların etkisiyle Kırım konusunu kaleme alması muhtemeldir. Bu sebeplerin dışında yazarı bu konuya yönelten diğer bir sebep ise eşinin ailesinin Kırımlı olması ve onlardan edindiği kültürel birikimdir. Yazar bunu bir röportajında şöyle ifade eder: “*Hilâl Görününce* romanımda ise dış Türkler'i anlattım. Bu romanı da eşimin ailesinden yola çıkarak yazdım. Eşimin ailesi Kırım'lıdır.”⁵ Sevinç Çokum'a hikâye olarak katkı sağlayan bilgiler *Hilâl Görününce*'den otuz iki yıl sonra yayımlanan *Gözyaşı Çeşmesi*'nin kurgusuna da dâhil olmuştur.

Hilâl Görününce ve Gözyaşı Çeşmesi'nde Roman Sözcüleri

Tarihî romanlar toplumda kritik meseleler gündeme geldiğinde ortak hafızayı harekete geçirerek millî birliği sağlamada rol oynarlar. “Tarihî romanların kolektif şuurlaltının inşa yolu olarak görülmeleri ve ideolojik bir derinliğe sahip olmaları, bu tür romanlarda kişilerin inşasını önemli hâle getirir.”⁶ Bu sebeple karakterlerin tarihî romanda nasıl kurgulandığı ele alınmalıdır.

Sevinç Çokum her iki romanda da karakterleştirme tekniklerini kullanarak romanın sözcüleriyle mesajlarını ulaştırır. Bu sözcüler yazarın tarihte geçen olaylara eleştirel bakışının yansımasıdır. *Gözyaşı Çeşmesi*'nde geçen “... İstanbul'dan hanın ordusuna yardım gelmiyordu. Sıkıştığı zaman Kırım ordusunu savaşa süren İstanbul suskundu...”⁸ cümlesi bir nevi günümüzde Türkiye'nin Kırım'ın arkasında durmadığı yorumlarına benzer bir düşüncedir. *Gözyaşı Çeşmesi*'nde baskın olarak Türk birliğinin kurulamama eleştirisi ve bu birliği inşa etme vurgusu sözcüler üzerinden verilmiştir. Kırım Giray'ın İstanbul'un desteğini alamaması, Prut Savaşı'nda Devlet Giray'a Osmanlı'nın inanmaması, Sadrazam Baltacı Mehmet Paşa'nın Tuna'yı geçip geçmeme konusunda kararsız kalmasında Tatar'a güven olmayacağını düşünmesi anlatıya dâhil olan fikirlerdir.

Osmanlı'ya yönelik eleştiriler *Gözyaşı Çeşmesi*'ne göre *Hilâl Görününce* romanında az da olsa vurgulanır. Çerçeve anlatıyı oluşturan Felekzede Arif Çelebi'nin Türk birliği ile ilgili kurduğu cümleler, Şirin'in annesi Zehra Ana'nın “Onlar da Türk biz de Türküz”⁹ demesi, Molla Mübarek'in İngiliz ve Fransızların Osmanlı'nın yanındaymış gibi davrandıkları ve bunun sebebinin Rusya'nın büyümesinden korkmuş oldukları konusunda yorum yapması romanın sözcülerine işaret eder.

Klasik Tarihî Romanda Yazarın Sorumluluğu

Roman sözcülerinin iletileri üzerinden düşünüldüğünde tarihî roman kurulurken yazarın sorumluluğu önem kazanır. Yazar gerçek bilgilerden hareket ederek tarihî kişiliklerin kimliklerini zedeleyecek davranışlarda bulunmaz. Ancak yazarın tüm karakterlerin bilgisine sahip

⁵ www.yayim.meb.gov.tr/ dergiler, 08.09. 2011 (Aktaran: İlknur Ay, *Sevinç Çokum'un Roman Tekniği*, Ondokuz Mayıs Üniversitesi Doktora Tezi, Danışman: Şeyma Büyükkavas Kuran, Samsun 2014, s. 73)

⁶ Hülya Argunşah, *Tarih ve Roman*, Kesit Yayınları, İstanbul 2016, s. 133.

⁷ Yazarın sözünü emanet ettiği şahıs. (Bakınız: Hakan Sazyek, *Roman Terimleri Sözlüğü*, 2. Baskı, Hece Yayınları, Ankara 2015, s. 295)

⁸ Sevinç Çokum, *Gözyaşı Çeşmesi-Kırım'da Son Düğün*, 1. Baskı, Kapı Yayınları, İstanbul 2016b, s. 101.

⁹ Sevinç Çokum, *Hilâl Görününce*, 3. Baskı, Kapı Yayınları, İstanbul 2016a, s. 44.

olması da mümkün değildir. Bu nedenle yazar tarihteki boşlukları doldurmak için yaratıcılığını kullanır. Bu boşluklar ortak geçmişi kuran unsurlar, karakterlerin ruh hâli ve diyalogları hakkındadır. Sevinç Çokum her iki romanda da dipnotlar kullanarak Kırım ağız özellikleriyle yemek, giysi âdetlerinden yaşam alanına dair pek çok bilgiyi paylaşır. Böylece sözlü kültürde kalan şeyleri yazıya döker. Çünkü klasik tarihî romanda amaç tarihi yeniden canlandırmaktır ve Çokum'un bu iki romanı da aynı amacı taşır.

Tarihî romanı tarih olmaktan uzaklaştıran, kurguya yaklaştıran diğer boşluklar ise karakterler hakkındadır. Mesela *Gözyaşı Çeşmesi*'nde Dilara'nın menekşeleri sevmesi gibi anlatıyı hareketlendiren yaratıcılıklara da ihtiyaç olur. Tarihî roman bu görevini olayların arkasındaki düşünceleri ortaya çıkararak sürdürebilir. Bu da karakterleştirme ile mümkündür. İki romanda da Kırım Türklüğü nazarında Türk birliğini daim edecek karakterler gerçekçi olarak ortaya konulur ve bu karakterlerle ilgili boşluklar onların kimliklerini zedelemeyecek şekilde kurgulanır.

Tarihî romanlar tezlidir ve sanatsal açıdan diğer romanlara göre daha kısırdır. Ancak Sevinç Çokum'un romanları sanat kaygısı taşır. *Gözyaşı Çeşmesi* karakterlerin iç dünyasının yansıtılması bakımından *Hilâl Görününce*'ye göre daha çok sanat kaygısı taşıyan bir roman olduğunu gösterir. Hatta yazarın tarihî roman anlayışının bu eserle hem teknik hem de tematik bakımdan gelişim gösterdiğini söylemek mümkündür.

Klasik Tarihî Romanda Karakterleştirme

Tarihî romanda en önemli unsur karakterdir. Karakterin bu derece önemini kavramak için olay örgüsü etrafındaki karakter değil karakter etrafındaki olay örgüsü ele alınmalıdır. Metne yaklaşırken mesleklere, cinsiyetlere göre sınıflandırmalar yerine karakter sunumuyla ilgili sorular belirlenmelidir. Roman incelemelerinde özellikle tarihî romanlarda karakterleştirme teknikleri üzerinden değerlendirme yapılacak çalışmalara ihtiyaç duyulmaktadır.

Klasik tarihî romanda karakterleştirmedeki edimsel amaç okuyucunun dünyayı algılayışında etkili olmaktır. Yazar bu etkiyi okuyucu üzerinde oluşturmak için karşıt figürlerden yararlanır. *Hilâl Görününce* ve *Gözyaşı Çeşmesi* romanındaki karşıt figürler Türk kimliğine ters düşen milletler ve karakterlerdir. Kırım'dan sürülerek yok edilmeye çalışılan Kırım Türklüğünü devam ettirecek eserler yazmak 'modern destan' yani tarihî romanlarla mümkündür.

Klasik tarihî romanda tarihî kişiler ve kurmaca kişiler bir arada yer alabilir. Ancak yazar, tarihî kişilerle ilgili okuyucunun zihninde kalıplaşmış 'mitleşmiş bir kimlik'¹⁰le çelişme kaygısı taşıyabilir. Çünkü "Collingwood'un tarihsel olmayan insan eylemleri¹¹/Lukacs'ın aydınlatılmamış ayrıntı¹²" olarak adlandırdığı kesin olarak kaydedilemeyen insana has özellikler tipleş-

¹⁰ Hülya Argunşah, *Tarih ve Roman*, Kesit Yayınları, İstanbul 2016, s. 135.

¹¹ R. G. Collingwood, *Tarih Tasarımı*, Çev. Kurtuluş Dinçer, Gündoğan Yayınları, Ankara 1996, s. 259. (Aktaran: Hülya Argunşah, *Tarih ve Roman*, Kesit Yayınları, İstanbul 2016, s. 134)

¹² Lukacs, *Tarihsel Roman*, Çev. İsmail Doğan, Epos Yayınları, İstanbul 2008, s. 36. (Aktaran: Hülya Argunşah, *Tarih ve Roman*, Kesit Yayınları, İstanbul 2016, s. 134)

me eğilimiyle okuyucu ve yazar arasında çelişkiye neden olur. Bu sebeple Lukacs'ın da belirttiği gibi tarihî romanda tarihî kişiler birinci dereceden anlatılmazlar. Çünkü kahramanın yazarı ele geçirme tehlikesi söz konusu olabilir.

Hilâl Görününce romanında tarihî kişiler tarihî olayların anlatımında dekordur. (Fatih Sultan Mehmet, Mengli Giray, Katerina, Bora Gazi Giray, Kırım Giray, Şahin Giray, Abdülmecid Han). Tarihî bir kimlik olmayan Arslan Bey başkişi, Nizam Dede de yönlendirici karakterdir.

Romanda olay odaklı karakterleştirme hâkimdir yani figürler eylem gücüne göre karakterleştirilmiştir. Nizam Dede, Arslan Bey ve Giray destan kahramanlarına yaklaşır. Arslan Bey ilk başta tasvir edildiği hâlden daha büyük bir gelişme gösterir. Dışa dönük bir kişiliğe sahip olur. "Yazar onu Kırmı mücahit Mustafa Cemiloğlu'nun devamı olarak yaratır."¹³ Arslan Bey ve Giray'ın çocukları Bahadır ve Emircan'ın, Giray'ın atı Dilara'nın yavrusunun hayatta kalması mücadele mirasını üstlenen figürler olarak sembolik anlam taşımaktadır.

Hilâl Görününce romanında tipleren figürler de vardır. "Emin hoca bir âlimi,... Seyyid Ali Çavuş ise bir dervişi temsil eder."¹⁴ Kahramanlık vasıflarının temsili de destan kahramanlarındaki mistik öğelerle öne çıkarılır. Arslan Bey'in insanüstü bir güçle güreşmesi, Nizam Dede'nin savaşı hissederek mağarada demir eritip silah yaparak yeniden doğuşa hazırlanması, hastalandığında atın üzerinde ortadan kaybolup geri döndüğünde iyileşmiş olması bu unsurlardandır.

*Gözyaşı Çeşmesi'*nde ise baş figür olan Kırım Giray tarihi bir kişiliktir ve iç konuşmaları, ruhsal özellikleriyle *Hilâl Görününce* romanındaki figürlerden farklılık gösterir. O, küçükken sütannesinden terlik yiyen, zaman zaman kaygılanan, korkabilen, zaafı olan ve bunları kabul eden, hayvanlarla, toprakla uğraşan, sarayın mutfağına giren kanlı canlı bir karakterdir. Kırım Giray Tuvuş'u Maria'dan (Dilara Bikeç) kıskanır, anne hasreti çeker, birinin gönüllendirici sözlerine ihtiyaç duyar. Yazar anlatıcı, Tefek Hanım ve kendisi tarafından karakterleştirildiğinde insanî özelliklerinin dışında destanlardan gelen kahramanlar gibi romanda sadece korkusuz ve yenilmez olma gibi özellikler vurgulanmaz. Kırım Giray'ın gelgitleri, öfkesi, iç çatışmaları dahi anlatıya kendi ağzından girer.

Klasik tarihî romanlarda genellikle yüceltilen, tiplerleşme eğilimi olan figürler romana girer. *Gözyaşı Çeşmesi'*nde ise tarihsel olgu ile psikolojik derinlik, insanın oluşum ve değişimi aynı anda ilerler. Bu romanda karakterler toplumsal olaylara bağımlı tipler değil tarihî olgu içindeki gerçekliklerin temsilidir. Gerçek insan boyutu kazanan bu temsiller tarihî romanlar sayesinde milletlerin tarihini de değiştirebilecektir. Bu bakımdan bu iki roman, karakterleştirme yönünden yazarın yazma uğraşındaki gelişimi ve bu gelişimin bir sonucu olarak klasik tarihî romana bakışındaki değişimi de göstermektedir.

¹³ Hülya Argunşah, *Tarih ve Roman*, Kesit Yayınları, İstanbul 2016, s. 471.

¹⁴ İlknur Ay, *Sevinç Çokum'un Roman Tekniği*, Ondokuz Mayıs Üniversitesi Doktora Tezi, Danışman: Şeyma Büyükkavas Kuran, Samsun 2014, s. 181.

Sonuç: Karakterleştirme Bakımından Hilâl Görününce ve Gözyaşı Çeşmesi Romanlarını Karşılaştırma

Gözyaşı Çeşmesi romanı epigraf (başsöz) ile başlar ve burada kahramanın ruhsal durumu tanımlanır; karakter anlatıcının iç konuşması görülür. Anlatıcı Kırım Giray kendini ve ailesini kişileştirir. Yöntem olarak blok tanıtma uygulanmıştır. Hilâl Görününce'de de blok tanıtma görülmektedir. Yani figürler yakından uzağa doğru toplu olarak taktim edilir. Ancak Gözyaşı Çeşmesi'ni bu romandan ayıran unsur sanatçı imgesindeki dönüşümün karakterler üzerinden gerçekleşmesidir. Hatta romanda yazar anlatıcıdan başka karakter anlatıcıların (Kırım Giray ve Tefek Hanım) da yer alması bu romanı Hilâl Görününce'den ayırır. Hilâl Görününce'de çerçeve anlatı karakter anlatıcıyla kurulur. Bu anlatıda Felekzede yaratıcı süreç imgesini oluşturur; başka bir ifadeyle eserin yaratımını sağlar. Tarihçi bir üslup kurar. Çerçeve anlatının dışında iç hikâyede de karakterler ya anlatıcı ya da diğer bir karakter tarafından kişileştirilir. Ancak iç konuşmalar sadece karakterin davranışlarıyla ilgili ipuçları verir. Gözyaşı Çeşmesi'nde ise anlatıcı karakterlerle ilgili öznel yorumlar yapar. Anlatıcı ile karakter kaynaşmış gibidir. Serbest dolaşlı söylem¹⁵ örneği görülmektedir. Yani dolaysız söylemden farklı olarak anlatıcı Kırım Giray'ın düşüncelerini üstlenmiştir.

Hilâl Görününce'de diyaloglar fazladır; ancak karakterin özbenliği ile ilgili bir çözümleme yoktur. Gözyaşı Çeşmesi'nde iç monolog, iç çözümleme, diyalogla tanıtma yolları figürlerin sunuluşunda gerçekçidir. Bu romandaki figürler idealize edilmemiş, insanüstü özelliklere sahip değildir. Hatta büyük tarihî şahsiyet bile olsa karakterlerin olumsuz özelliklerine de yer verilmiştir. Yazar Kırım Giray'a "Bir sultan kusamaz. Onların nazarında ben ulu devletimin ulu hakanı ve böyle sırtı yere gelmez, cengâver biriyimdir"¹⁶ dedirtir. Onun içinde bulunduğu olumsuz ruh hâlinin eleştirisini dahi yaptırır.

Gözyaşı Çeşmesi'nde Tefek Hanım ve Kırım Giray'ın anlatıya katıldığı yerler önemlidir. Çünkü bu kısımlar bakış açısı ve ses arasındaki farkı kapatmaktadır. Konuşan, gören, eyleyen birbirine yaklaşır. Hatta iç konuşma sayesinde karakterin bilinçaltı yansıtılır. Gözyaşı Çeşmesi'nde gösterim yoluyla karakterleştirme hâkimdir. Böylece hayatın sırrını çözebilecek, iradesi ve zaaflarıyla karakterler çizilmiştir.

Hilâl Görününce'de anlatım yoluyla karakterleştirme söz konusudur. Bu romandaki karakterleştirmenin önemi Nizam Dede karakterinin birliği sembolize etmesi örneğinde olduğu gibi karakterlerin bir imge veya sembolle tanıtılmış olmasıdır. Hilâl Görününce'de tarihî şahsiyetler psikolojik değil objektif, toplumsal-tarihsel vasıflıdır. Yani tarihsel görevini yerine getirmek için vardır. Gözyaşı Çeşmesi'nde Kırım Giray hem merkezdedir hem insanî özellikleriyle romanda baskındır. Bu durum Sevinç Çokum'un tarihî romana bakışıyla alakalıdır. Çünkü tarihî roman romandan ayrı bir tür değildir ve bu mesele onun romana yaklaşımının gelişmesiyle ilgilidir.

¹⁵ Bakınız: Bahar Dervişcemaloğlu, "Gerard Genette'e Göre Anlatı Söylemi (Narrative Discourse)", www.ege-edebiyat.org/docs/337.doc.

¹⁶ Sevinç Çokum, Gözyaşı Çeşmesi-Kırım'da Son Düşün, 1. Baskı, Kapı Yayınları, İstanbul 2016b, s. 182.

*Hilâl Görününce'*deki diyaloglar olay örgüsüne, temaların tartışılmasına; *Gözyaşı Çeşmesi'*ndeki diyaloglar ve iç konuşmalar ise karakterin gelişimine, dramatik unsurun tanıtımına katkı sağlamaktadır. Yazar dramatik olarak sunulan karakterin derinliğini ne kadar ince ayrıntılarla tasarlarsa o kadar dolaysız bir etki bırakır. Çünkü "romanın asıl amacı toplumun hareket yönünün tasviridir."¹⁷ Özellikle yeni tarihselci romanların arttığı dönemde pek çok yazar ve okuyucu tarafından tecrübe edilmiş romanlardan sonra yazılmış bu klasik tarihî romanlardaki tarihî karakterler dekoratif tasvirlerle abartılmamış, gerçek temsiline uygun kurgulanmıştır.

Hilâl Görününce romanı dış dünyadaki toplumsal olaylara yoğunlaşmış, *Gözyaşı Çeşmesi* de bu olayların karakterlerinin bilincindeki yansımaya odaklanmıştır. Bir romanda tarihsel olaylar anlatılırsa bu kurgu tarihin kurgusu olur. Roman için insan gerekir ve tarihî romanlar tarihin insanlar üzerindeki etkilerine odaklanır. Tarihsel unsurun anlatım gelişimi zincir gibi düşünülmelidir. Sevinç Çokum *Hilâl Görününce* ile kendinden önce yazılanlara eklenerek millî hafızaya uygun karakterler yaratmıştır. *Gözyaşı Çeşmesi* ile de bu karakterlerin iç dünyalarını ortaya koyarak okuyucuya daha yakın, samimi, gerçekçi bir anlatı sunmuştur. Çünkü kapalı yani dramatik karakterleştirme karakterin düşüncelerinde okuyucuyu aktif kılar. Karakterin davranışlarından yola çıkarak onu tanıyan okuyucu metne güvenle yaklaşır. Ayrıca otokarakterleştirme ile de dolaysız söylem okuyucuya güvenilir anlatıcıyı sunar.

Sonuç olarak tarihî roman bir yeniden kurgulamadır. Yazarın bu kurguya yaklaşımı edebî türe ve tür içindeki karaktere yaklaşımını belirlemektedir. *Hilâl Görününce'*de tarihî figürler tarihin topluma biçtiği rolü üstlenmede görevler taşımaktadır. *Gözyaşı Çeşmesi'*nde ise tarihî bireyin varoluşunu ortaya koymak için düşünce geliştirilmiştir. Bu durum romanın gelişim süreci içerisinde tarihsel unsurun ve tarihî taşıyıcı bireyin derinden kavranmasıyla ilgili bir tercih ve sanatsal yaratmayla ilgili bir beceridir.

KAYNAKLAR

- Argunşah, H. (2016). *Tarih ve Roman*. İstanbul: Kesit Yayınları.
- Ay, İ. (2014). *Sevinç Çokum'un Roman Tekniği*. Yayınlanmamış doktora tezi, Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Samsun.
- Çokum, S. (2016a). *Hilâl Görününce*. İstanbul: Kapı Yayınları.
- Çokum, S. (2016b). *Gözyaşı Çeşmesi-Kırım'da Son Düğün*. İstanbul: Kapı Yayınları.
- Dervişcemaloğlu, B. "Gerard Genette'e Göre Anlatı Söylemi (Narrative Discourse)". www.ege-edebiyat.org/docs/337.doc. adresinden erişildi. (27.07.2017)
- Ercilasun, B. (2013). *Türk Roman ve Hikâyesi Üzerine*. İstanbul: Dergâh Yayınları.
- Lukacs, G. (2008). *Tarihsel Roman*. İstanbul: Epos Yayınları.

¹⁷ Lukacs, Tarihsel Roman, Çev. İsmail Doğan, Epos Yayınları, İstanbul 2008, s. 181.